

عنوان مقاله:

تبیین نظریه انکشاف در مسیله علم

محل انتشار:

دوفصلنامه حکمت معاصر، دوره 5، شماره 2 (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 29

نویسندگان:

منوچهر خادمی - دانشجوی دکتری تخصصی فلسفه، گرایش حکمت متعالیه، دانشگاه فردوسی مشهد، پردیس بین الملل

سیدمرتضی حسینی شاهرودی - استاد گروه حکمت و فلسفه دانشگاه فردوسی مشهد

سیدحسین سیدموسوی - استادیار گروه معارف دانشگاه فردوسی مشهد

خلاصه مقاله:

چگونگی علم انسان به مراتب و منازل وجودی خویش و همچنین کیفیت ونحوه علم او به عالم واقع و خارج از حقیقت خود با تمام موافق و موطن وجودی آن و سرانجام تطابق و تناظر آن ها، از اهم و اخص مسایلی است که اذهان بسیاری از متفکرین معاصر و فلاسفه را به خود مشغول کرده و معرکه ای از آرا و اقوال متعدد و متنوعی را به دنبال خود، ایجاد کرده است. نگارنده در این نوشتار کوشیده است تا با اصول سامی و مبانی عالی حکمت متعالیه، همانند اصالت وجود و وحدت شخصی وجود و لوازم هر یک از آن ها، بر خلاف دیدگاه متداول و متعارف مطرح در محافل حکمی و فلسفی که رای نهایی و عرشی ملاصدرا خوانده شده، آن دیدگاه را رای میانی و نظر متوسط صدرا دانسته و در مقابل، با استناد و اتخاذ از همان آرا صدرالمتالهین و اجتهاد در آن ها، نهایت و غایت انظار صدرا را به برهان و عیان درآورد و آن این که حقیقت علم در نظر ملاصدرا، محصول اکتساب صور کمالی در متن حرکت جوهری نیست، بلکه مشهود انکشاف ذات در بطن حرکت سریانی است، یعنی ما در فرایند حرکت جوهری، دیگر با لبس بعد لبس از قوه به فعل، مواجه نیستیم، بلکه شاهد کشف بعد کشف و ظهور بعد ظهور و همچنین تفصیل بعد تفصیل هستیم. لذا حرکت را دیگر به معنای مشهور و معروف، خروج تدریجی شیء از قوه به فعل ندانسته و همچنین اصل انشا در حکمت متعالیه را حاکم بر ایجاد صور کمالی و جعل آن ها برای نفس نیز ندانسته بلکه آن را ناظر بر اظهار صور وحدانی و اجمالی به باطن و کامن رفته در صقع ذات غیب مغیب نفس و انکشاف تفصیلی و انتشای تکثیری و ظهور آن ها در پرده برداری از نهان نهاد ذات نفس می دانیم و در آخر نیز، نتایج و لوازم مهم نظریه انکشاف، بیان و مبین شده است.

کلمات کلیدی:

نظریه انکشاف، علم، اصالت وجود، وحدت شخصی وجود، اجمال و تفصیل، ظهور و بطون، صدرالمتالهین

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/795693>

